

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

T: +386 1 478 94 00, E: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

**Skupina poslank in poslancev
(Nedeljko Todorovič, prvopodpisani)**

Ljubljana, 22. 5. 2026

Zoran Stevanović,
predsednik Državnega zbora

Spoštovani!

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06 in 47/13), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08, 39/11,48/12, 17/22, 95/24, 57/25 – ZF in 10/26) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10,80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) vlagamo spodaj podpisane poslanke in poslanci

**PREDLOG ZAKONA O OBVEZNEM TESTIRANJU FUNKCIONARJEV NA
PREPOVEDANE DROGE,**

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po rednem postopku na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec Nedeljko Todorovič.

Prilogi:

- predlog Zakona o obveznem testiranju funkcionarjev na prepovedane droge
- podpisi poslank in poslancev:
 - Nedeljko Todorovič;
 - Katja Kokot;
 - Aleksander Štorek;
 - Boris Mijič;
 - Zoran Stevanović.

PREDLOG ZAKONA O OBVEZNEM TESTIRANJU FUNKCIONARJEV NA PREPOVEDANE DROGE

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Problematika prepovedanih drog ostaja pomembno javnozdravstveno, varnostno in družbeno vprašanje tako v Republiki Sloveniji kot širše v Evropski uniji in svetu. Podatki pristojnih domačih in mednarodnih institucij kažejo na povečano dostopnost in uporabo posameznih prepovedanih drog, zlasti kokaina ter sintetičnih substanc, kar vpliva na zdravstveno stanje prebivalstva, varnostne razmere ter delovanje državnih institucij.

Republika Slovenija se zaradi svoje geografske lege sooča tudi z izzivi tranzita prepovedanih drog in delovanja organiziranih kriminalnih združb, ki sodelujejo v mednarodnih mrežah preprodaje drog. Organi odkrivanja in pregona opozarjajo, da trg prepovedanih drog ostaja ena izmed najbolj dobičkonosnih oblik organizirane kriminalitete, povezane tudi z drugimi oblikami kaznivih ravnanj, kot so korupcija in pranje denarja.

Od nosilcev javnih funkcij se pričakuje posebej visoka raven odgovornosti, integritete in zakonitega ravnanja, saj njihove odločitve neposredno vplivajo na delovanje države, zaupanje javnosti ter legitimnost demokratičnih institucij. Funkcionarji so dolžni ravnati v skladu z ustavo, zakoni in etičnimi standardi, ki poudarjajo odgovorno opravljanje javne funkcije, varovanje javnega interesa ter krepitev zaupanja javnosti v delovanje države.

Etični kodeksi funkcionarjev Vlade Republike Slovenije in poslancev Državnega zbora posebej poudarjajo načela zakonitosti, osebne integritete, odgovornega ravnanja, zglednega vedenja ter varovanja ugleda državnih institucij. V tem okviru se kot legitimno postavlja vprašanje zagotavljanja zaupanja javnosti tudi glede morebitne uporabe prepovedanih drog pri opravljanju najodgovornejših javnih funkcij.

Namen predlaganega zakona je vzpostaviti jasen, sorazmeren in pravno predvidljiv okvir za preverjanje prisotnosti prepovedanih drog pri nosilcih javnih funkcij, katerih delo je posebej povezano z izvrševanjem oblasti, odločanjem o javnih zadevah ali opravljanjem nalog, pomembnih za varnost in delovanje države. Pri tem zakon izhaja iz načela, da mora biti izvajanje javnih funkcij zakonito, odgovorno, transparentno ter vredno zaupanja javnosti.

Predlagana ureditev zasleduje cilj krepitve integritete funkcionarjev in zaupanja državljanek in državljanov v delovanje javnih institucij, pri čemer mora biti vsak poseg v zasebnost posameznika izveden ob spoštovanju ustavnih pravic, varstva osebnih podatkov, načela sorazmernosti ter drugih standardov pravne države.

Pri pripravi zakona se upoštevajo tudi primerljive razprave in prakse iz tujine. Predlog zakona zato skuša uravnotežiti javni interes po transparentnem in odgovornem delovanju oblasti z varstvom človekovih pravic in dostojanstva posameznika.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji in načela

Cilj predlaganega zakona je krepitev integritete, odgovornosti in transparentnosti delovanja nosilcev javnih funkcij ter krepitev zaupanja javnosti v delovanje državnih institucij. Zakon zasleduje tudi preventivni cilj na področju uporabe prepovedanih drog ter zmanjševanja tveganj, povezanih z opravljanjem javnih funkcij pod vplivom prepovedanih substanc.

Predlog zakona temelji na načelih zakonitosti, sorazmernosti, transparentnosti, varovanja človekovih pravic ter odgovornega opravljanja javnih funkcij. Pri izvajanju ukrepov po tem zakonu je treba zagotavljati ustrezno ravnotežje med javnim interesom po transparentnem in zaupanja vrednem delovanju oblasti ter pravico posameznika do zasebnosti in varstva osebnih podatkov.

Namen zakona je urediti pogoje, postopek in način preverjanja prisotnosti prepovedanih drog pri nosilcih najodgovornejših javnih funkcij ter določiti pristojnosti organov, ki sodelujejo pri izvajanju postopkov po tem zakonu. Zakon hkrati določa ustrezne postopkovne in pravne varovalke za zaščito dostojanstva posameznika in zaupnosti podatkov.

Funkcionarji po tem zakonu so poslanci Državnega zbora Republike Slovenije, predsednik Vlade Republike Slovenije, ministri in državni sekretarji. Od navedenih funkcionarjev se zaradi narave njihove funkcije pričakuje posebej visoka raven odgovornosti, zakonitega ravnanja, osebne integritete ter sposobnosti vestnega opravljanja javnih nalog.

Veljavni etični kodeksi za funkcionarje Vlade Republike Slovenije in poslance Državnega zbora poudarjajo dolžnost varovanja ugleda državnih institucij, krepitev zaupanja javnosti ter ravnanje v skladu z načeli integritete, odgovornosti in javnega interesa. Predlagani zakon izhaja iz teh načel in jih konkretizira na področju zagotavljanja transparentnosti pri opravljanju javnih funkcij.

Predlog zakona upošteva tudi ustavnopravna izhodišča glede omejenega obsega zasebnosti oseb, ki opravljajo javne funkcije. Nosilci javnih funkcij so zaradi svoje družbene vloge in vpliva na javne zadeve podvrženi višji stopnji javnega nadzora, vendar mora biti vsak poseg v njihove pravice zakonsko določen, nujen, primeren in sorazmeren glede na zasledovani cilj.

Pri izvajanju zakona je zato treba posebej zagotavljati spoštovanje človekovega dostojanstva, varstva osebnih podatkov ter drugih ustavnih jamstev. Ukrepi po tem zakonu se lahko izvajajo izključno z namenom varovanja integritete javne funkcije, zaupanja javnosti in zakonitega delovanja državnih institucij.

2.2 Poglavitne rešitve

Predlog zakona uvaja pravni okvir za preverjanje prisotnosti prepovedanih drog pri nosilcih najvišjih javnih funkcij z namenom krepitve integritete funkcionarjev, odgovornega opravljanja javnih funkcij ter zaupanja javnosti v delovanje državnih institucij.

Zakon določa obvezno naključno testiranje poslancev Državnega zbora, predsednika Vlade Republike Slovenije, ministrov in državnih sekretarjev na prisotnost prepovedanih drog v organizmu. Poleg obveznega sistema zakon omogoča tudi prostovoljno testiranje funkcionarjev kot izraz dodatne transparentnosti in osebne integritete.

Predlog podrobno ureja postopek izvedbe naključnega žreba, način obveščanja izžrebanih funkcionarjev, izvedbo odvzema bioloških vzorcev, laboratorijsko analizo, varovanje osebnih podatkov, pravico do ugovora in kontrolne analize in pristojnosti posameznih organov v postopku.

Za izvajanje strokovnih pregledov in laboratorijskih analiz zakon določa Inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete kot neodvisno strokovno institucijo. Analize se izvajajo po mednarodno priznanih in akreditiranih metodah sodnomedicinske toksikologije.

Predlog posebej poudarja varstvo občutljivih osebnih podatkov in določa, da so rezultati testiranja zaupni ter varovani v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov. Javno razkrivanje rezultatov ni dopustno, razen v okviru postopkov, ki jih zaradi ugotovljenih kršitev vodijo pristojni državni organi v skladu z veljavno zakonodajo.

Zakon uvaja tudi postopkovne varovalke za testirane funkcionarje, med drugim pravico do kontrolnega vzorca, pravico do ugovora na laboratorijski izvid, obveznost zaupnega vodenja postopkov, sledljivost in varovanje vzorcev ter dokumentacije.

V primeru pozitivnega dokončnega izvida ali neupravičene zavrnitve testiranja zakon določa sprožitve ustreznih postopkov pred pristojnimi organi zaradi ugotavljanja morebitne hujše kršitve dolžnega ravnanja in integritete javne funkcije.

Predlog zakona ureja tudi financiranje testiranj iz proračunskih sredstev ter določa tehnične in varnostne standarde za izvedbo naključnega računalniškega žreba funkcionarjev.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlagani zakon bo imel predvidene finančne posledice za državni proračun v višini 22.000 EUR. Znesek zajema odvzem vzorca, zdravniški pregled in preiskavo na prisotnost prepovedanih drog za približno 149 oseb (poslanci, ministri, predsednik Vlade Republike Slovenije, državni sekretarji na ministrstvih in državni sekretarji v kabinetu predsednika Vlade Republike Slovenije).

Predlog zakona ne predvideva povečanja ali zmanjšanja prihodkov državnega proračuna, povečanja ali zmanjšanja obveznosti za druga javno finančna sredstva, niso predvideni prihranki za državni proračun in druga javno finančna sredstva.

Sprejem zakona ne bo imel posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

4.1 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlagana rešitev ni v nasprotju s pravom Evropske unije, ki tega eksplicitno ne ureja.

Strategija Evropske unije na področju drog (2026–2030) temelji na ustreznih konvencijah Združenih narodov, ki ostajajo osrednji mednarodni pravni instrumenti za obravnavanje problematike drog, ter na določenih pristojnostih Evropske unije in posameznih držav članic ob doslednem upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

Za izvajanje strategije se na ravni EU sprejema operativni Akcijski načrt EU za boj proti trgovini z drogami. Glavni cilj teh prizadevanj je varovanje javnega zdravja z zmanjšanjem razširjenosti uživanja drog ter sistemsko omejevanje varnostne, socialne in okoljske škode, ki jo povzročata nezakonit promet z drogami in organizirani kriminal.

Strategija sledi celostnemu in na dokazih temelječemu pristopu, strukturiranemu okoli petih ključnih stebrov: a) Krepitev pripravljenosti in odzivanja na zdravstvene in varnostne grožnje; b) Varovanje javnega zdravja z usmerjeno preventivo in kakovostnim zdravljenjem; c) Krepitev varnosti z razbijanjem kriminalnih mrež in zatiranjem prometa s prepovedanimi drogami; d) Zmanjševanje tveganj in škode za posameznike, lokalne skupnosti ter okolje; e) Gradnja močnih mednarodnih partnerstev s tretjimi državami.

Za vsak ukrep so uvedeni natančni kazalniki uspešnosti in evalvacijska orodja, pri čemer ima ključno vlogo pri spremljanju, zgodnjem opozarjanju in analizi podatkov prenovljena Agencija Evropske unije za droge (EUDA).

4.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Avstrija

Predhodne sestavine so definirane kot snovi, ki so v dodatku EU predpisa 3677/90. Avstrijski zakon zajema proizvodnjo, pridobivanje, posest, dajanje v promet in - ne glede na predpise EU - uvoz, izvoz in prevoz v tranzitu. Za izdajo ustreznih predpisov je pooblaščen minister za delo, zdravstvo in socialno varstvo.

Ministrstvu za delo, zdravstvo in socialno varstvo morajo posredovati poročila: sodišča, okrajne uprave, drugi pristojni organi, ministrstvo za notranje zadeve, javno tožilstvo, bolnice in mrliški ogledniki. Ministrstvo pošilja poročila organom OZN in Evropskemu centru za droge. Dokumentacijo morajo osebe, ki se ukvarjajo s predhodnimi

sestavinami, hraniti 6 let. Označevanje je predpisano samo za snovi iz 1. in 2. skupine, kadar se v ustrezni embalaži dajo v promet.

Osebe, ki se ukvarjajo s predhodnimi sestavinami, morajo o sumljivih primerih obveščati ministra za notranje zadeve.

Za opravljanje dejavnosti s snovmi iz 1. skupine se mora pridobiti dovoljenje (licenco) zveznega ministra za delo, zdravstvo in socialno varstvo. Izjeme veljajo za farmacevte v lekarnah, zdravnike in veterinarje, če za svoje delo nabavljajo predhodne sestavine v lekarnah, državni organi, ki te snovi uporabljajo pri službenih opravilih, znanstvene institucije in laboratoriji pri deželnih ustanovah in pooblaščen znanstvene ustanove, ki so pod nadzorom deželnih oblasti. Osebe, ki se ukvarjajo s predhodnimi sestavinami iz 2. skupine, morajo prijaviti svoje poslovne prostore.

Nadzor nad domačim prometom izvaja Ministrstvo za delo, zdravstvo in socialno varstvo, ki ima v svoji sestavi tudi posebno službo za izvajanje nadzora nad prometom in trgovino s predhodnimi sestavinami.

Nadzor nad izvozom, uvozom in prevozom, ureja s svojimi predpisi minister za delo, zdravstvo in socialno varstvo, neposredni nadzor pa izvaja carinska služba. Podrobni predpis o dovoljenjih za izvoz, uvoz in tranzit je izdal minister za delo, zdravstvo in socialno varstvo.

Ministrstvo za delo, zdravstvo in socialno varstvo ima pravico opraviti inšpekcijo kadarkoli, zahtevati na vpogled vso potrebno dokumentacijo in jemati vzorce za analizo. Če je potrebno, lahko tudi začasno zaseže predhodne sestavine s formalno odobritvijo sodišča ali pristojnega državnega organa.

Finska

Po finskem zakonu so zajete snovi, ki se nahajajo v tabelah I in II Konvencije 88. Nacionalna agencija za zdravila je pooblaščen, da v določenih primerih prepove uvoz, izvoz in distribucijo predhodnih sestavin.

Osebe, ki proizvajajo, uvažajo, izvažajo, opravljajo distribucijo in imajo v posesti predhodne sestavine, morajo o tem voditi evidenco. Pakiranja morajo biti označena z imenom, kot je navedeno v seznamu. Ustrezne informacije morajo posredovati ministrstvu za socialno varstvo in zdravstvo.

Osebe, ki se ukvarjajo s predhodnimi sestavinami, morajo o sumljivih primerih obveščati Nacionalno agencijo za zdravila, ki je v sestavi ministrstva za socialno varstvo in zdravstvo.

Za opravljanje dejavnosti proizvodnje, uvoza, izvoza, tranzita, prometa, skladiščenja in distribucije snovi iz I. tabele Konvencije 88 je potrebno dovoljenje, ki ga izda Agencija za zdravila. Dovoljenje je potrebno tudi za snovi iz II. tabele, če se izvažajo v države, za katere velja poseben režim nadzora. Za izvoz, uvoz in tranzit snovi iz tabele I. med Finsko in državami ne-članicami EU je potrebno posamično (individualno) dovoljenje. V drugih primerih se izda dovoljenje za več izvozov (odprto dovoljenje).

Predpisan je nadzor nad izvozom in uvozom snovi iz I. in II. tabele Konvencije 88, v države in iz držav ne-članic EU. Dovoljenja izdaja Nacionalna agencija za zdravila. Dokumentacija o izvozu se mora hraniti 3 leta.

Nadzor nad predhodnimi sestavinami izvaja Nacionalna agencija za zdravila, ki je v sestavi Ministrstva za socialne zadeve in zdravstvo.

Agencija za zdravstvo lahko v sumljivih primerih prepove uvoz, izvoz in prevoz teh snovi ter pregleda dokumentacijo.

Španija

Predhodne sestavine so snovi, ki so v posebnem dodatku zakona. Seznam teh snovi je enak seznamu iz predpisov EU. Zakon zajema proizvodnjo, predelavo, dodelavo, izvoz in tranzit predhodnih sestavin.

Osebe, ki se ukvarjajo s predhodnimi sestavinami, morajo hraniti dokumentacijo pet let. Snovi iz 1. in 2. skupine morajo biti navedene na posebni etiketi na embalaži. Pri opravi uvoza, izvoza in tranzita pa je označevanje obvezno za vse tri kategorije. Izmenjava informacij (poročanje) med pristojnim organom in podjetji, ki se ukvarjajo s predhodnimi sestavinami, se opravlja po predpisih EU.

Osebe, ki se ukvarjajo s predhodnimi sestavinami, morajo obveščati pristojne organe o sumljivih dejavnostih. Tem organom morajo posredovati tudi druge informacije, ki jih ti organi zahtevajo.

Zavezanci, ki se ukvarjajo s snovmi, razporejenimi v 1. ali 2. skupino, morajo biti vpisani v ustrezen, splošni ali posebni register, prav tako tudi zavezanci, ki se ukvarjajo s snovmi, razporejenimi v 3. skupino, če so namenjene za izvoz, in če so bile v preteklem letu te količine večje od predpisanih količin. Izvoz snovi s seznama se lahko opravlja na podlagi posamičnega dovoljenja o izvozu, ki ga za vsako pošiljko posebej izda pristojni organ, za snovi iz 1. skupine in za snovi iz 2. skupine, če so namenjene neposredno ali posredno na področje ene od držav, za katere velja poseben nadzor. Splošno dovoljenje za izvoz (odprto dovoljenje), se izda za snovi razporejene v 2. in 3. skupino, če se ne izvažajo v države, za katere velja poseben nadzor.

Nadzor nad domačim prometom izvaja Ministrstvo za pravosodje in notranje zadeve, ki lahko, med drugim, zadrži promet s predhodnimi sestavinami, začasno prepove izvajanje dejavnosti prometa in pospeši postopek za izrekanje kazni.

Izvoz snovi se opravlja na podlagi posamičnega dovoljenja za snovi iz 1. skupine in snovi iz 2. in 3. skupine, kadar se izvažajo v določene države, ki so na seznamu EU. Nadzor nad izvozom je v pristojnosti carinske službe.

Za izdajanje dovoljenj in registracijo podjetij v zvezi z notranjim prometom je pristojno Ministrstvo za pravosodje in notranje zadeve. Za dejavnosti izvoza, uvoza in tranzita ter za registracijo podjetij, ki se ukvarjajo z uvozom, izvozom in tranzitom, je pristojna Carinska služba pri Ministrstvu za gospodarstvo in finance.

Avstralija je marca leta 2007 sicer v prvem branju sprejela Zakon o testiranju članov parlamenta na prepovedane droge po naključni izbiri (Member of Parliament (Random Drug Testing) Bill 2007).

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem zakona bo imel pozitivne posledice v okviru odgovornosti in pričakovanega ravnanja poslancev Državnega zbora, predsednika Vlade Republike Slovenije, ministrov ter državnih sekretarjev, da bodo opravljali naloge vestno, nepristransko in kakovostno. Sprejem zakona ne bo imel dodatnih oziroma drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta zakon ureja obveznost testiranja za funkcionarke in funkcionarje (v nadaljnjem besedilu: funkcionarji) na prisotnost prepovedanih drog v organizmu, možnost prostovoljnega testiranja postopek testiranja, obveščanja o ugotovitvah testiranja in ustreznega ukrepanja.

2. člen

Funkcionarji po tem zakonu so poslanci Državnega zbora Republike Slovenije, predsednik Vlade Republike Slovenije, ministri in državni sekretarji.

3. člen

Namen tega zakona je preko sistema naključnega žreba in spodbud za prostovoljno testiranje zagotavljati skrbnost in odgovornost pri opravljanju in izvajanju njihove funkcije ter krepiti zaupanje javnosti v delovanje najvišjih organov oblasti.

Za uresničitev namena tega zakona si morajo funkcionarji z vso dolžno skrbnostjo in odgovornostjo ter z lastnim zgledom prispevati k čim večji transparentnosti delovanja javnih institucij.

4. člen

Prepovedane droge po tem zakonu so rastline ali substance naravnega ali sintetičnega izvora, ki imajo psihotropne učinke ter lahko vplivajo na telesno ali duševno zdravje ali ogrožajo primerno socialno stanje ljudi in so opredeljene v zakonu, ki ureja proizvodnjo in promet s prepovedanimi drogami.

Za prepovedane droge se ne štejejo substance, ki se v skladu s posebnimi predpisi uporabljajo kot zdravila in konoplja.

Predpisan vzorec po tem zakonu je vzorec odvzetega biološkega materiala za laboratorijsko analizo za ugotovitev prisotnosti prepovedane droge v organizmu.

II. NAČIN IN POSTOPEK OBVEZNEGA TESTIRANJA NA PRISOTNOST PREPOVEDANIH DROG V ORGANIZMU

5. člen

Za izvedbo postopka testiranja za funkcionarje na prisotnost prepovedanih drog v organizmu z odvzemom predpisanega vzorca je pooblaščen Inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete (v nadaljevanju: ISM).

6. člen

Zaposleni, ki v ISM opravljajo postopek odvzema biološkega materiala za laboratorijsko analizo, morajo glede izobrazbe izpolnjevati naslednje pogoje: vsaj dva zaposlena morata imeti najmanj univerzitetno izobrazbo kemijske ali farmacevtske smeri oziroma najmanj izobrazbo, pridobljeno po teh programih druge bolonjske stopnje in najmanj dve leti analitskih izkušenj v forenzičnem toksikološkem laboratoriju.

Vsi zaposleni morajo izpopolnjevati svoje znanje v skladu s sodobno sodnomedicinsko stroko.

7. člen

Strokovne preglede in odvzem predpisanega vzorca za laboratorijsko analizo za namen tega zakona opravljajo zdravstveni delavci, ki opravljajo zdravstveno dejavnost v ISM (v nadaljevanju: izvajalci).

8. člen

Za laboratorijske analize v skladu s tem zakonom se uporabljajo standardne, mednarodno uveljavljene in akreditirane analitske metode.

Vse metode za določitev snovi po tem zakonu se morajo uporabljati v skladu s splošnimi, mednarodno veljavnimi merili zagotavljanja kakovosti meritev in nadzora kakovosti in v skladu z zahtevami sodnomedicinske znanosti.

9. člen

Ostanki analiziranih vzorcev se hranijo dve leti v zaprtem in varovanem prostoru, do katerega imajo dostop le osebe, ki jih s pisnim pooblastilom določi predstojnik ISM (v nadaljevanju: pooblaščene osebe).

Pooblaščene osebe morajo varovati podatke o vzorcih v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov in pacientovih pravicah.

10. člen

Izvajalci morajo izpolniti zapisnik o strokovnem pregledu in voditi evidenco strokovnih pregledov in odvzemov pod strogo varovanimi šiframi.

ISM mora voditi popolno dokumentacijo o sprejemu in analizah vzorcev, ki obsega podatke o vseh fazah obdelave in sledljivosti vzorca, rezultatih analize ter o administrativnih vpisih.

ISM mora zagotoviti varno in zaupno shranjevanje dokumentacije v skladu z najvišjimi standardi informacijske varnosti.

11. člen

Za strokovnost dela, identiteto in integriteto vzorcev za laboratorijske analize po tem zakonu odgovarjata ISM in izvajalci.

12. člen

Za laboratorijsko analizo za ugotovitev prisotnosti prepovedane droge v organizmu se odvzame predpisan vzorec lasu, urina ali krvi, pri čemer se primarno uporabi metoda, ki je najmanj invazivna za funkcionarja, a zagotavlja zanesljivost rezultata za najmanj 60 dni po zaužitju prepovedane droge.

13. člen

Vsi funkcionarji se uvrstijo v skupni bazen za obvezni naključni žreb za testiranje na prisotnost prepovedanih drug.

Žreb se izvede štirikrat v koledarskem letu, pri čemer med dvema zaporednima žreboma ne sme preteči manj kot 30 dni in ne več kot 120 dni.

V vsakem posameznem krogu žrebanja se naključno izbere 10 % takratnih aktualnih funkcionarjev.

Posamezni funkcionar je lahko z žrebom izbran največ dvakrat v istem koledarskem letu.

Žreb se izvede nenapovedano. Generalni sekretariat Vlade in pristojna služba Državnega zbora sta dolžna vsak prvi delovni dan v mesecu Mandatno-volilni komisiji avtomatično posredovati osvežen seznam aktualnih funkcionarjev s stanjem na ta dan. Ta seznam velja kot skupni bazen funkcionarjev za morebitni žreb v tekočem mesecu.

14. člen

Natančen datum in uro izvedbe žreba znotraj posameznega obdobja določi predsednik Mandatno-volilne komisije (v nadaljnjem besedilu: MVK). Podatek o datumu in uri žreba je do trenutka sklica seje strogo varovana skrivnost.

Predsednik MVK skliče zaprto sejo komisije za izvedbo žreba najpozneje dve uri pred njenim začetkom.

Žreb se izvede na zaprti seji MVK s pomočjo certificiranega računalniškega algoritma za naključno izbiro, ob obvezni prisotnosti predstavnikov koalicijskih in opozicijskih poslanskih skupin, ki pred zagonom algoritma s podpisom potrdijo celovitost prejetega mesečnega seznama iz petega odstavka 13. člena tega zakona.

MVK o izidu žreba nemudoma, pisno in na zaupen način obvesti predstojnika ISM ter izžrebane funkcionarje, ki se morajo na testiranje odzvati v roku iz 15. člena tega zakona.

15. člen

ISM takoj po prejemu podatkov izžrebanemu funkcionarju vroči osebno vabilo na testiranje, ki določa lokacijo, datum in uro odvzema vzorca. Čas med vročitvijo vabila in odvzemom vzorca ne sme presegati 24 ur.

Ne glede na prejšnji odstavek se lahko funkcionar testiranja v predpisanem roku ne udeleži le v primeru vnaprej dokazljive upravičene zadržanosti, kot sta bolniški stalež ali neodložljive uradne državniške obveznosti v tujini, ki so bile protokolarno potrjene pred izvedbo žreba.

V primeru upravičene zadržanosti iz prejšnjega odstavka se izvedeni žreb za tega funkcionarja ne razveljavi in se žreb ne ponavlja. Funkcionar je dolžan pisno opravičilo in dokazila predložiti neposredno predsedniku MVK in sicer najpozneje v roku 12 ur od prejema vabila iz prvega odstavka tega člena. Testiranje tega funkcionarja se izvede nenapovedano, kadarkoli po prenehanju razlogov za upravičeno zadržanost.

O upravičenosti zadržanosti odloči predsednik MVK. Če je zadržanost spoznana za upravičeno, predsednik MVK o tem nemudoma obvesti ISM. V tem primeru se testiranje za tega funkcionarja izvede nenapovedano, kadarkoli po prenehanju razlogov za upravičeno zadržanost.

Če funkcionar dokazil iz tretjega odstavka ne predloži ali če predsednik MVK oceni, da razlogi niso bili upravičeni, se šteje, da je funkcionar testiranje brez opravičljivega razloga zavrnil, s čimer nastopijo posledice iz tretjega odstavka 18. člena tega zakona.

16. člen

Zakon izrecno spodbuja prostovoljno testiranje s ciljem dviga transparentnosti političnega prostora.

Vsak funkcionar lahko kadarkoli med trajanjem svojega mandata ISM poda pisno izjavo, s katero zahteva prostovoljni prednostni pristop k testiranju.

ISM je dolžan takšnega funkcionarja pozvati na testiranje v 15 dneh od prejema izjave.

Izvedba prostovoljnega testiranja ne izključi funkcionarja iz skupnega bazena za obvezni naključni žreb iz 13. člena tega zakona.

17. člen

Laboratorijski izvidi testiranja so varovani kot občutljivi osebni podatki o zdravstvenem stanju v skladu z zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Inštitut za sodno medicino o rezultatih testiranja ne vodi javno dostopnih evidenc ali registrov.

Pri vsakem odvzemu biološkega materiala po tem zakonu se vzorec obvezno razdeli na dva dela (vzorec A in kontrolni vzorec B), ki se zapečatita na kraju odvzema v prisotnosti funkcionarja.

Če je laboratorijska analiza vzorca A pozitivna na prisotnost prepovedanih drog, Inštitut za sodno medicino o tem nemudoma obvesti funkcionarja. Funkcionar ima pravico v roku 48 ur od prejema obvestila vložiti pisni ugovor in zahtevati potrditveno analizo iz kontrolnega vzorca B. Ne glede na določila 19. člena tega zakona, stroške potrditvene analize v primeru potrditve pozitivnega izvida krije funkcionar sam, v primeru negativnega izvida pa proračun Republike Slovenije.

V času trajanja ugovornega postopka in do prejetja končnih rezultatov analize vzorca B so vsi podatki strogo varovana skrivnost, obveščanje organov iz petega odstavka tega člena pa se odloži.

Inštitut za sodno medicino v roku 5 delovnih dni po dokončnosti izvida (po izteku roka za ugovor ali po prejemu rezultata vzorca B) o končnem izidu testiranja pisno in zaupno obvesti testiranega funkcionarja ter pristojni organ, in sicer:

- Mandatno-volilno komisijo Državnega zbora, če je testirani funkcionar poslanec Državnega zbora,
- Predsednika Vlade Republike Slovenije, če je testirani funkcionar minister ali državni sekretar,
- Državni zbor Republike Slovenije, če je testirani funkcionar predsednik Vlade Republike Slovenije.

18. člen

Če je toksikološki izvid funkcionarja negativen, predstojnik organa iz prejšnjega člena podatek arhivira med zaupno gradivo in postopek zaključi. Podatek o uspešno opravljenem prostovoljnem testiranju se lahko na željo funkcionarja javno objavi.

Če je toksikološki izvid funkcionarja pozitiven na prisotnost prepovedanih snovi ali če funkcionar testiranje po obveznem žrebu brez opravičljivega razloga zavrne, se to šteje za hudo kršitev dolžnega ravnanja in okrnitev integritete funkcije.

V primeru iz prejšnjega odstavka je pristojni predstojnik organa dolžan nemudoma, najpozneje pa v roku 72 ur od prejema obvestila, sprožiti naslednje postopke:

- Predsednik Vlade nemudoma predlaga Državnemu zboru razrešitev ministra oziroma sam razreši državnega sekretarja;
- Mandatno-volilna komisija predlaga Državnemu zboru sprožitev postopka za ugotavljanje kršitve Kodeksa ravnanja poslancev in predlaga uveljavitev sankcij v skladu s Poslovníkom Državnega zbora.

Vsi uradni predlogi za razrešitev ali sprožitev postopkov iz prejšnjega odstavka, ki se vložijo v parlamentarno proceduro, se obravnavajo v skladu s pravili o javnosti dela Državnega zbora.

19. člen

Stroški rednih testiranj na podlagi obveznega naključnega žreba iz 13. člena tega zakona in stroški prostovoljnih testiranj iz 16. člena tega zakona se financirajo iz proračunskih sredstev Republike Slovenije.

Stroške iz prejšnjega odstavka krije organ, v katerem funkcionar opravlja svojo funkcijo (Državni zbor za poslance, Generalni sekretariat Vlade za predsednika Vlade, ministre in državne sekretarje).

Sredstva za tehnično izvedbo računalniškega algoritma in vodenje postopkov žrebanja se zagotovijo znotraj finančnega načrta Državnega zbora za delo Mandatno-volilne komisije.

III. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

20. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne tri mesece po njegovi uveljavitvi.

V roku iz prejšnjega odstavka mora MVK v sodelovanju s strokovnimi službami Državnega zbora tehnično pripraviti računalniški algoritem za izvedbo žreba. Algoritem mora temeljiti na mednarodno priznanih, kriptografsko varnih generatorjih naključnih števil, ki onemogočajo zunanje vplive ali ponovljivost rezultatov.

Pred začetkom uporabe mora računalniški algoritem iz prejšnjega odstavka pregledati in certificirati Urad Vlade Republike Slovenije za informacijsko varnost

Urad iz prejšnjega odstavka izda certifikat na podlagi strokovne revizije izvorne kode, s katero se uradno in pisno potrdi, da:

1. algoritem zagotavlja popolno in matematično dokazljivo naključnost izbire,
2. imajo vsi funkcionarji v skupnem bazenu v vsakem krogu žrebanja popolnoma enake verjetnostne možnosti za izbiro,

je koda zaščitena pred zunanjimi ali notranjimi manipulacijami.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. ČLENU

Člen določa predmet urejanja zakona. Zakon ureja obvezno in prostovoljno testiranje funkcionarjev na prisotnost prepovedanih drog v organizmu, postopek izvedbe testiranja, način obveščanja o rezultatih ter ukrepe v primeru ugotovljenih nepravilnosti.

K 2. ČLENU

Člen določa krog funkcionarjev, za katere velja zakon. Gre za nosilce najvišjih funkcij izvršilne in zakonodajne oblasti, od katerih se pričakuje posebej visoka raven odgovornosti, integritete in zakonitega ravnanja pri opravljanju javne funkcije.

K 3. ČLENU

Člen opredeljuje namen zakona, ki je krepitev odgovornega opravljanja javnih funkcij ter povečanje zaupanja javnosti v delovanje najvišjih državnih organov. Zakon temelji tudi na načelu transparentnosti in spodbuja funkcionarje k zglednemu ravnanju.

K 4. ČLENU

Člen določa pomen pojma prepovedanih drog in opredeljuje predpisan vzorec za laboratorijsko analizo. Pri opredelitvi prepovedanih drog zakon sledi veljavni zakonodaji s področja prepovedanih drog. Iz definicije so izključena zdravila, ki se uporabljajo v skladu s posebnimi predpisi, ter konoplja.

K 5. ČLENU

Člen določa Inštitut za sodno medicino Medicinske fakultete kot pristojno in neodvisno strokovno institucijo za izvajanje testiranj ter laboratorijskih analiz po tem zakonu.

K 6. ČLENU

Člen določa strokovne pogoje za zaposlene, ki izvajajo postopke laboratorijske analize. Namen določbe je zagotoviti visoko raven strokovnosti, zanesljivosti in kakovosti toksikoloških analiz.

K 7. ČLENU

Člen določa, da strokovne preglede in odvzem biološkega materiala opravljajo zdravstveni delavci Inštituta za sodno medicino, kar zagotavlja strokovno, zakonito in varno izvedbo postopkov.

K 8. ČLENU

Člen določa uporabo mednarodno priznanih in akreditiranih metod laboratorijske analize. Namen določbe je zagotoviti zanesljivost rezultatov ter skladnost postopkov s sodobnimi standardi sodnomedicinske toksikologije.

K 9. ČLENU

Člen ureja način hrambe vzorcev in varovanje podatkov. Določba zagotavlja sledljivost vzorcev ter varstvo občutljivih osebnih podatkov v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov in pacientovih pravicah.

K 10. ČLENU

Člen določa obveznost vodenja evidenc, zapisnikov in popolne dokumentacije o postopkih testiranja. Namen določbe je zagotoviti sledljivost postopkov, integriteto dokaznega gradiva ter visoko raven informacijske varnosti.

K 11. ČLENU

Člen določa odgovornost Inštituta za sodno medicino in izvajalcev za strokovno pravilnost postopkov ter za identiteto in integriteto vzorcev.

K 12. ČLENU

Člen določa vrste bioloških vzorcev, ki se lahko uporabijo za laboratorijsko analizo. Pri izbiri metode se upošteva načelo najmanjšega možnega posega v telesno integriteto funkcionarja ob hkratnem zagotavljanju zanesljivosti rezultatov.

K 13. ČLENU

Člen ureja sistem obveznega naključnega žreba funkcionarjev za testiranje. Določeni so pogostost žrebanj, delež izbranih funkcionarjev ter omejitve glede števila možnih izborov posameznega funkcionarja v enem koledarskem letu. Namen določbe je zagotoviti objektivnost, enakost obravnave in nepredvidljivost postopkov testiranja.

K 14. ČLENU

Člen podrobneje ureja postopek izvedbe žreba in pristojnosti Mandatno-volilne komisije. Določba zagotavlja transparentno, sledljivo in tehnično varno izvedbo naključnega izbora funkcionarjev.

K 15. ČLENU

Člen določa način vročitve vabila na testiranje ter pogoje za morebitno upravičeno odsotnost funkcionarja. Namen določbe je zagotoviti hitro izvedbo postopka ter preprečiti zlorabe ali izogibanje testiranju.

K 16. ČLENU

Člen ureja možnost prostovoljnega testiranja funkcionarjev. Namen določbe je spodbujanje transparentnosti, osebne integritete in zaupanja javnosti v delovanje nosilcev javnih funkcij.

K 17. ČLENU

Člen ureja varstvo laboratorijskih izvidov, postopek kontrolnega vzorca ter pravico funkcionarja do ugovora in potrditvene analize. Določba uvaja pomembne postopkovne varovalke za zaščito pravic testiranega funkcionarja ter zagotavlja zaupnost postopka.

K 18. ČLENU

Člen določa ravnanje pristojnih organov po dokončnem laboratorijskem izvidu. V primeru pozitivnega izvida ali neupravičene zavrnitve testiranja zakon določa sprožitev ustreznih postopkov zaradi morebitne hujše kršitve dolžnega ravnanja in integritete funkcije.

K 19. ČLENU

Člen ureja financiranje postopkov testiranja in tehnične izvedbe sistema naključnega žreba. Stroški se krijejo iz proračunskih sredstev organov, v katerih funkcionarji opravljajo svojo funkcijo.

K 20. ČLENU

Člen določa začetek veljavnosti in uporabe zakona ter obveznost priprave in certificiranja računalniškega algoritma za izvedbo naključnega žreba. Namen določbe je zagotoviti tehnično varnost, objektivnost in zaščito sistema pred morebitnimi manipulacijami.